

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 4/06-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2006 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Alexandra Bröstla o sťažnosti J. J., bytom K., zastúpeného advokátkou JUDr. M. Š., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cbi 61/04 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cbi 61/04 p o r u š e n é b o l o .

2. Krajskému súdu v Košiciach p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cbi 61/04 konal bez zbytočných prietahov.

3. J. J. nepriznáva finančné zadostučinenie.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť J. J. trovy právneho zastúpenia 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. M. Š., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 28. októbra 2005 doručené podanie J. J., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., K., označené ako „*Sťažnosť pre porušenie základných práv a ľudských slobôd zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie označených práv Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní o jeho žalobe o určenie nespornosti pohľadávky popretej v konkurznom konaní.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„1. Sťažovateľ sa žalobou podanou na Krajský súd v Košiciach dňa 7. septembra 2004 domáhal určenia nespornosti pohľadávky popretej v konkurznom konaní vedenom pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 6 K 69/03 vo výške 300.000,- Sk.

2. Konanie je vedené Krajským súdom Košice pod č. j. 12 Cbi/61/2004. Do dnešného dňa konajúci súd nenariadil vo veci samej pojednávanie. Na písomný dotaz sťažovateľa zo dňa 4. februára 2005 konajúci súd oznámil predpokladaný termín pojednávania vo veci v druhom polroku 2006.

3. Sťažovateľ podal predsedovi Krajského súdu v Košiciach dňa 19. apríla 2005 sťažnosť na prietahy v konaní z dôvodu, že súd nenariadil na prejednanie veci samej pojednávanie tak, aby sa konalo najneskôr v lehote do deviatich mesiacov od podania návrhu na začatie konania. V odpovedi na túto sťažnosť zo dňa 29. júna 2005 bolo

konštatované, že neboli zistené okolnosti preukazujúce subjektívne zavinenie zákonného sudcu na vzniknutej situácii, s čím sa sťažovateľ nemôže a ani nechce sa stotožniť.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom:

„Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cbi 61/04 porušil právo J. J., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR prikazuje Krajskému súdu v Košiciach, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cbi 61/04 konal bez zbytočných prieťahov.

J. J. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000.- Sk, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

J. J. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť jeho právnej zástupkyňi do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. II. ÚS 4/06-11 z 10. januára 2006 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 12. januára 2006 právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a predsedu krajského súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti prijatej na ďalšie konanie.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v odpovedi na výzvu oznámila ústavnému súdu listom z 18. januára 2006 (doručeným ústavnému súdu 20. januára 2006), že netrvá na ústnom prerokovaní sťažnosti.

Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 23. januára 2006 (Spr 99/06, doručenom ústavnému súdu 26. januára 2006) okrem iného uviedol:

„... V predmetnom spore bol doručený návrh nášmu súdu dňa 7. 9. 2004. Predmetom sporu je určenie, že pohľadávka žalobcu prihlásená v konkurznom konaní nášho súdu sp. zn. 6 K 69/03 v sume 300.000,- Sk je nesporná, ako pohľadávka I. triedy.

Súd vyzval navrhovateľa dňa 21. 9. 2004 na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, ktorý bol uhradený žalobcom (sťažovateľom) dňa 28. 9. 2004. Uznesením zo dňa 26. 10. 2004 bol vyzvaný žalovaný vyjadriť sa v 30-dňovej lehote k žalobe. Uznesenie prevzal žalovaný dňa 4. 11. 2004. Svojím oznámením z 22. 3. 2005 v zmysle § 372 k/ ods. 1 O. s. p. oznámil súd žalobcovi, že predpokladaný termín pojednávania vo veci je v druhom polroku 2006 (doručené zástupkyňi žalobcu 24. 3. 2005). Oznámením z 22. 3. 2005 bol opätovne vyzvaný žalovaný (správca konkurznej podstaty) na vyjadrenie k žalobe a urgovaný na splnenie tejto povinnosti prípisom zo 4. 10. 2005.

Sťažovateľ prípisom zo dňa 7. 4. 2005 (doručené nášmu súdu 19. 4. 2005) sa sťažoval na prieťahy v tomto spore (spis evidovaný pod Spr. 10024/05). Na sťažnosť bolo podané oznámenie zo dňa 29. 6. 2005, v ktorom sa konštatovalo, že neboli zistené okolnosti preukazujúce subjektívne zavinenie zákonného sudcu na vzniknutej situácii, pretože zákonný sudca vo zverených agendách podľa rozvrhu práce (prvostupňová agenda a agenda konkurzov a vyrovnania) má celkove pridelených 600 spisov, takže fakticky nie je možné dodržať termín 9 mesiacov na vytýčenie pojednávania. Bolo preto sudcom oznámené navrhovateľovi, že pravdepodobný termín je druhý polrok 2006.

Sudkyňa, ktorá má predmetný spor pridelený, vzhľadom na celkový stav agendy aj v roku 2005 upozornila na nepriaznivý stav v zmysle § 30 ods. 4 zák. č. 385/2000 Z. z., ktorým oznámila, že zjavne hrozí porušenie niektorých základných ľudských práv účastníka, najmä s prejednaním vecí v primeranej lehote a bez zbytočných prieťahov.

Zákonná sudkyňa v priebehu roku 2005 mala vysoko nadpriemerný počet skončených sporov (878) a v rámci hodnotenia obtiažnosti podľa zavedeného bodového systému dosiahla jeden z najvyšších výkonov (82 647 bodov). V súčasnosti má celkový zostatok vecí v dvoch agendách v zmysle rozvrhu práce vyše 774.

Vedením súdu bolo konštatované, vzhľadom na personálne obsadenie súdu a rozsah nápadu pridelených vecí u každého sudcu, ktoré je rovnomerne rozložené, že nie je možné

zabezpečiť odňatie vecí ani tejto zákonnej sudkyňi a prerozdeliť ďalším sudcom obchodného úseku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je možné vyvodiť záver, že ani po oznámení žalobcovi dňa 22. 3. 2005 o pravdepodobnom termíne pojednávania v druhom polroku 2006, vzhľadom na preťaženosť sudcov stavom pridelených sporov, neboli spôsobené subjektívne zavinené prieťahy v konaní.

Ponechávame na zváženie ústavného súdu zodpovednosť štátu za nevytvorenie náležitých personálnych podmienok na včasné konanie v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

V súčasnosti je teda možné konštatovať, že objektívne vzniknuté prieťahy sú zbytočné pre personálnu poddimenzovanosť nášho súdu.“

Krajský súd súčasne oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd v tomto konaní upustil od ústneho pojednávania.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...“, a porušenia práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“, v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 12 Cbi 61/04.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov“ (II. ÚS 61/98).

Podľa názoru ústavného súdu k nastoleniu stavu právnej istoty účastníka konania dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu vo veci alebo iný zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 12 Cbi 61/04 ide o žalobu o určenie nespornosti pohľadávky popretej v konkurznom konaní. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne a skutkovo zložitú. Pri sústredenom postupe krajského súdu ju možno uzavrieť bez zbytočných priet'ahov v konaní.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v konaní sp. zn. 12 Cbi 61/04, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k celkovej dĺžke konania.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného krajského súdu.

Sťažovateľ podal 7. septembra 2004 žalobu krajskému súdu. Krajský súd ďalej vyzval 21. septembra 2004 sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku (sťažovateľ súdny poplatok zaplatil 28. septembra 2004) a tiež vyzval 26. októbra 2004 žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe. V ďalšom období krajský súd iba oznámil sťažovateľovi listom z 22. marca 2005, že predpokladaný termín pojednávania v jeho veci je druhý polrok 2006,

pričom v rovnaký deň urgoval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe. Urgenciu žalovaného krajský súd zopakoval 4. októbra 2005.

Ústavný súd vyhodnotil obidve doterajšie etapy konania.

Krajský súd v prvej etape, t. j. od doručenia návrhu do 22. marca 2005, vykonal relatívne plynulo základné procesné úkony.

Druhou etapou je obdobie od oznámenia ďalšieho termínu pojednávania 22. marca 2005. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že oznámenie ďalšieho termínu pojednávania (s predpokladaným termínom v druhom polroku 2006) neodstraňuje samo osebe stav právnej neistoty, a preto nemôže byť prijateľným dôvodom neúmerneho, neprimerane dlhého konania vo veci sťažovateľa, ktorá nie je právne ani skutkovo zložitá. Tým, že krajský súd oznámil sťažovateľovi, že najbližší a vlastne prvý termín pojednávania bude v druhom polroku 2006, t. j. až po dvoch rokoch od podania návrhu, založil právnú neistotu sťažovateľa, ktorá viedla ústavný súd k tomu, aby rozhodol o zbytočných priťahoch v označenom konaní a o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby vo veci sp. zn. 12 Cbi 61/04 ďalej konal bez zbytočných priet'ahov.

Pretože ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Dospel pritom k záveru, že v danom prípade je postačujúce, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu vo veci konať, a preto finančné zadosťučinenie sťažovateľovi, ktorý požadoval sumu 100 000 Sk, nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľovi vznikli v súvislosti s jeho zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. M. Š., K., v sume 5 302 Sk, ktoré priznal za dva úkony právnej služby urobené v roku 2005 podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Trovy konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2006